

PRM: Rutinespørsmål avdekker vold

Jordmødre bør spørre gravide om de er utsatt for vold. Da får jordmødrene informasjon om vold, overgrep og andre belastninger av stor betydning for både kvinnens og det ufødte barnets helse og velferd.

Det viser en ny rapport fra Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress, NKVTS.

– Det å spørre gravide om de har vært utsatt for vold, kan i seg selv redusere forekomsten av nye voldstilfeller, sier prosjektleder Ole Kristian Hjemdal ved NKVTS.

Prøveprosjekt

Fra oktober 2007 og ut 2008 ble gravide kvinner i Skien, Kragerø, Bamble og Bø kommuner, rutinemessig stilt spørsmålet om de var utsatt for vold, når de kom til svangerskapskontroll hos kommunejordmødrene. Spørsmålene ble stilt som ledd i et av tiltakene i Regjeringens handlingsplan mot Vold i nære relasjoner 2004-2007.

– Hensikten med prosjektet var å utprøve metoder for å avdekke vold, og opplegg for å bistå de voldsutsatte kvinnene, sier Hjemdal.

Hver fjerde utsatt

I underkant av to prosent oppgav at de hadde vært utsatt for fysisk vold under nåværende graviditet. Litt under én prosent var utsatt for seksuelle overgrep under graviditeten, mens fire og en halv prosent oppgav å ha vært utsatt tidligere. Hjemdal forteller at to og en halv prosent oppgav at de hadde vært utsatt for fysisk vold det siste året, og litt over syv prosent hadde vært utsatt tidligere.

– I alt oppgav nesten en fjerdedel at de hadde opplevde fysisk, seksuell eller psykisk vold, eller hadde vært bekymret for egen eller barnas sikkerhet. Emosjonelle overgrep og kontroll fra partner eller tidligere partner var den vanligste typen belastning. Over 15 prosent oppga det, sier han.

Bekymret for barna

De som svarte bekreftende på at de hadde vært utsatt for noen form for overgrep fikk også spørsmål om de var bekymret for barnas sikkerhet.

– Før de fikk dette spørsmålet, måtte jordmor gjøre oppmerksom på at hun kunne ha meldeplikt til barnevernet dersom hun fikk kjennskap til at barna var utsatt for overgrep. Til tross for at dette kan ha avholdt enkelte fra å svare, var det fem prosent som oppga at de var bekymret for barnas sikkerhet, sier Hjemdal.

Greit å bli spurt

Kvinnenes holdning til å bli spurt om voldsutsatthet stemmer, ifølge Hjemdal, godt over overens med tilsvarende funn i tidligere undersøkelser fra andre land.

– 92 prosent av alle de spurte kvinnene syntes det var helt greit eller svært positivt å bli spurt. Også blant kvinnene som selv hadde vært utsatt for vold eller andre belastninger var det et stort flertall, nesten 85

prosent, som opplevde det som helt greit eller syntes det var svært positivt å bli spurt. Bare tre prosent syntes det var meget ubehagelig eller nektet å svare på spørsmålene, sier Hjemdal.

Bør bli obligatorisk

Hans anbefaling er at screening innføres som et allment tiltak i svangerskapsomsorgen.

– Både screeningen i seg selv, og gode oppfølgingstiltak, ser ut til å ha en positiv effekt på kvinnenes voldsutsatthet. Screeningene lar seg relativt enkelt gjennomføre, uten store omlegginger av rutiner og opplegg for omsorgen. Så dersom helsepersonell får tilfredsstillende opplæring, det etableres ordninger for faglig støtte og veiledning, og de voldsutsatte kvinnene sikres oppfølging, mener vi det er svært gode grunner for å iverksette en rutine med å stille spørsmål om vold i svangerskapsomsorgen, sier Hjemdal.

Kontaktinformasjon:

Runhild Grønlie, kommunikasjonsrådgiver NKVTS

Tel: 22 59 55 95

Mob: 922 46 404

E-post: runhild.gronlie@nkvts.unirand.no

www.nkvts.no

Inger Elise Birkeland, direktør NKVTS

Tel: 22 59 55 26

E-post: i.e.birkeland@nkvts.unirand.no

NKVTS er en forskningsinstitusjon tilknyttet Universitetet i Oslo gjennom Unirand AS. Senteret driver forskning innen temaene barn og traumer, vold og seksuelle overgrep, flyktinghelse og tvungen migrasjon, stressmestring og kollektive belastningssituasjoner. Senteret har cirka 50 ansatte.

www.nkvts.no

